

SUOSITUSKORTIT

*Maahanmuuttajataustaisten
lapsiperheiden kanssa
toimiville*

**Lapsen paras – yhdessä
enemmän -hanke**

SUOSITUSKORTIT

Hyvä lukija,

Lapsen paras - yhdessä enemmän- hankkeessa eli pääkaupunkiseudun Lape-hankkeessa on ollut tavoitteena sovittaa yhteen ja uudistaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut lapsi- ja perhelähtöisiksi. Hankkeessa on ollut erityisenä painopisteenä vanhemmuuden ja parisuhteen tuki, eroauttaminen sekä maahanmuuttajataustaisten perheiden ja lasten palvelujen kehittäminen. Hankkeen eri osakokonaisuudet - perhekeskus, varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitokset sekä erityis- ja vaativin taso – ovat tehneet integratiivista yhteistyötä näiden tavoitteiden eteen.

Yksi integratiivisen yhteistyön tuotos on tämä julkaisu.

Julkaisun tavoitteena on antaa lukijalle konkreettisia suosituksia siihen, millaisia toimenpiteitä omassa toimintayksikössä voidaan tehdä maahanmuuttajataustaisten lapsiperheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Ehdotetut toimenpiteet suositusten toteuttamiseksi ovat esimerkkejä ja toimintayksiköillä voi olla tai ne voivat keksiä muitakin ideoita suositusten toteuttamiseksi. Julkaisu on painettu mahdollisimman helppolukuisesti ja sellaiseksi, että siihen on helppo palata myöhemminkin. Tätä korttipinkkaa voidaan käyttää laajasti eri lapsiperhepalveluita tuottavien yksiköiden toiminnassa ja kehittämisessä, sekä esimerkiksi esiopetuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisen opiskeluhuollon työkaluna.

Suosituksia on kerätty laajasti eri toimijoilta; kokemusasiantuntijoilta ja asiantuntijoilta perus- ja erityispalveluista sekä kolmannelta sektorilta. Suositusten jäsentämistä ovat työstäneet hankkeessa kolme eri laajaa työryhmää:

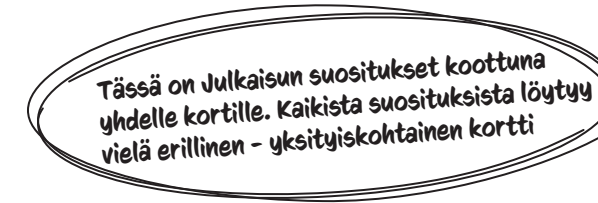
- pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan yhteinen monikulttuurinen työperhekeskuksissa temaattinen työryhmä,
- erityis- ja vaativimman tason traumaattisista oloista maahan tulleiden perheiden auttamiseen keskittynyt työryhmä sekä
- Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena -kehittämiskokonaisuuden maahanmuuttaja-taustaisten lasten ja nuorten opiskeluhoitoa kehittänyt työryhmä yhdessä pääkaupunkiseudun 57:n kehittäjäyksikön kanssa.

Haastamme Sinut mukaan kehittämään yksikkösi toimintaa entistä sopivammaksi kaikille lapsiperheille! Palveluiden kehittyminen on mahdollista toteuttaa ratkaisukeskeisesti, monitoimijaisesti ja innostavasti. Tule mukaan!

Toimittanut

Marjo Alatalo,
Marjo van Dijken ja
Kati Wilska-Seemer.
11/2018.

Maahanmuuttajataustaisten lapsiperheiden kanssa toimiville

Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja vanhempien osallisuuden lisääminen esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa

1. Esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa otetaan hyvin suunnitellusti vastaan uusi maahanmuuttajataustainen lapsi/nuori sekä hänen huoltajansa esimerkiksi "Maahanmuuttajataustaisten lasten/nuorten ja heidän huoltajiensa Tervetuloa! -tapaamisilla"
2. Maahanmuuttajataustaiset lapset, nuoret ja vanhemmat kutsutaan mukaan kaikkeen yksikön toimintaan ja sen suunnitteluun ja kehittämiseen
3. Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja vanhempien aito osallisuus mahdollistetaan ja varmistetaan
4. Monikulttuurisuutta pidetään esillä arjessa
5. Lapsille ja nuorille/vanhemmille pyritään tarjoamaan mahdollisuus harrastaa/kouluttautua koulun tai oppilaitoksen tiloissa.

Avoimen kohtaamis- paikkatoiminnan kehittäminen

1. Avoimeen kohtaamispaikkaan tarvitaan toimintaan hyvin soveltuva tila
2. Avoimen kohtaamispaikan perusarvo tulee olla moninaisuuden kunnioittaminen
3. Avoin kohtaamispaikka on verkostojensa summa
4. Avoimen kohtaamispaikan toiminnan kehittämisessä avainasemassa ovat järjestöt ja uskonnolliset yhteisöt
5. Avoimen kohtaamispaikan joustavat rakenteet ovat välttämättömät

Monikulttuurinen perhevalmennus

1. Nykymallien rinnalle tarvitaan moninaisempia toteuttamistapoja maahanmuuttajataustaisille perheille
2. Perhevalmennuksen yhteyteen toivotaan monitoimijaisuutta
3. Monikulttuuristen perheiden vanhemmuuteen valmentamiseen tarvitaan lisäresursseja
4. Tarvitaan yli kuntarajojen koordinoituja erikielisiä perhevalmennuksia
5. Vähän aikaa Suomessa asuneet vanhemmat ja perheet tarvitsevat perhevalmennukseen enemmän konkretiaa

Toimintamalli traumaattisista oloista maahan muuttaneiden perheiden tukemiseksi

1. Lapsiperheiden parissa toimivien tahojen on tärkeä tunnistaa varhaisessa vaiheessa traumaattisista oloista tulevat lapset, nuoret ja perheet ja tarjota heille arjen turvallisuutta ja voimavaroja vahvistavaa tukea arjen kasvuympäristöissä.
2. Traumaattisista oloista tulleiden lasten, nuorten ja perheiden ympärille perustetaan monitoimijainen verkosto, joka arvioi vakauttavien eli arjen toimintakykyä tukevien tukimuotojen ja hoidon tarvetta ja, jonka työskentely perustuu yhdessä tehtyyn suunnitelmaan.
3. Lapsiperhepalveluissa työskentelevien ammattilaisten traumatietoisuutta vahvistetaan

Lapsiperheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten osaamisen kehittäminen

1. Maahanmuuttajataustaisten lapsiperheiden kohtaaminen vaatii hyviä kohtaamis- ja vuorovaikutustaitoja
2. Kulttuurisensitiivinen työote on kaiken keskiössä
3. Maahanmuuttajataustaisten monikielisten työntekijöiden määrää on lisättävä sivistystoimessa sekä lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalveluissa
4. Perheiden kanssa luottamuksellisen suhteen rakentaminen vie aikaa
5. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus tuo ammattilaisille lisäosaamista

Socca

Pääkaupunkiseudun
sosiaalialan osaamiskeskus

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN LASTEN, NUORTEN JA VANHEMPIEN OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN ESIOPETUKSESSA, KOULUISSA JA OPPILAITOKSISSA

1 Esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa otetaan hyvin suunnitellusti vastaan uusi maahanmuuttajataustainen lapsi/nuori sekä hänen huoltajansa esimerkiksi ”Maahanmuuttajataustaisten lasten/nuorten ja heidän huoltajiensa Tervetuloa! -tapaamisilla”

PS. Merkkää tähän suositukset, joihin aiotte kiinnittää huomiota

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Opettaja järjestää ensitapaaminen perheen kanssa joko ennen yksikössä aloittamista tai mahdollisimman pian aloittamisen jälkeen.	
☐ Tapaamisiin pyritään ottamaan mukaan työpari omasta työyksiköstä tai sen ulkopuolelta esimerkiksi maahanmuuttopalveluista. Huoltajia tiedotetaan tapaamiseen osallistuvista henkilöistä ja kerrotaan, miksi he ovat paikalla.	
☐ Tulkkaustarve selvitetään.	
☐ Perheet kohdataan kunnioittavasti, kuuntelevasti ja vastavuoroisesti.	
☐ Käydään konkreettisesti läpi yksikön käytäntöjä ja huoltajien roolia esiopetukseen osallistumisen/koulunkäynnin /opiskelun tukemisessa (esim. säännöt, lukujärjestys, aikataulujen noudattaminen, sään mukainen pukeutuminen).	
☐ Sovitaan yhteydenpitotavoista. Tarvittaessa käytetään konkreettisia esimerkkejä apuna.	
☐ Seuraava tapaaminen sovitaan 1-3 kuukauden päähän, jolloin perheen kanssa yhdessä arvioidaan lapsen oppimista ja hyvinvointia. Lisätapaamisia sovitaan tarpeen mukaan.	
☐ Tapaamisissa huoltajat voivat esittää kysymyksiä vielä epäselvistä asioista ja yhdessä voidaan arvioida lapsen/nuoren esiopetuksen/koulunkäynnin/opintojen aloitusta (mitkä asiat ovat sujuneet ja mitkä asiat eivät vielä ole niin tuttuja).	
☐ Tapaamiset voivat olla osa oppimissuunnitelman tekoa tai muita pedagogia tapaamisia.	
☐ Tapaamisissa keskustellaan lisäksi seuraavista aiheista: - Lapsen / nuoren vahvuudet ja tuen tarpeet - Oppimisen ja hyvinvoinnin tuki - Oman äidinkielen ja S2-kielen oppimisen merkitys - Perhetilanne ja perheen verkosto - Lasten kasvatus Suomessa ja muualla - Tulevaisuuden odotukset/toiveet - Muuta, mitä?	
☐ Tapaamisista pyydetään palautetta.	
☐ Tapaamisissa keskusteltuihin asioihin palataan tarvittaessa myöhemminkin, erityisesti asioiden konkretisoituessa.	

2 Maahanmuuttajataustaiset lapset, nuoret ja vanhemmat kutsutaan mukaan kaikkeen yksikön toimintaan ja sen suunnitteluun ja kehittämiseen

LASTEN OSALLISUUS:

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Varmistetaan, että valmistavan opetuksen oppilaiden integrointi toteutuu. Luodaan yksikköön rakenteet, jotka tukevat integrointia.	
☐ Välituntikerhot, joiden suunnitteluun ja toteuttamiseen otetaan mukaan myös valmistavan opetuksen / maahanmuuttajataustaisia oppilaita.	
☐ Tukioppilastoiminta ja oppilaskuntatoiminta, johon kutsutaan myös maahanmuuttajataustaisia mukaan.	
☐ Pyydetään yleisopetuksen oppilaita valmistavan luokan tuki- / kummioppilaita.	
☐ Eri äidinkieliä osaavat tai kulttuureita tuntevat oppilaat toimivat oppaina ja yksikön esittelijöinä yksikön vastaanottaessa vieraita muualta.	

VANHEMPIEN OSALLISUUS:

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Vanhemmat voivat tulla kielikylpyyn luokkaan/ryhmään (eivät kuitenkaan oman lapsen luokkaan/ryhmään).	
☐ Varmistetaan, että kutsut yksikön tilaisuuksiin ovat saapuneet vanhemmille (esimerkiksi eri kielillä ja henkilökohtainen kutsuminen).	
☐ Yhteiset vanhempainillat (muista riittävä tulkkaus).	
☐ Avoimien ovien päiviä luokissa. Näitä voidaan pitää muuten vaan tai esimerkiksi isäin- tai äitienpäivien yhteydessä.	
☐ Teemakahvilat vanhemmille.	
☐ Valmistavien oppilaiden oppitunneilla vanhemmat voivat olla mukana.	
☐ Vanhempien päivä: lapsi vie vanhemman esiopetukseen/ kouluun/oppilaitokseen ja opastaa, miten siellä pitää toimia.	
☐ Maahanmuuttajataustaisia huoltajia kutsutaan mukaan johtokuntaan ja vanhempainyhdistykseen ja -tiimeihin.	
☐ Matalan kynnyksen aamu- tai iltapäivätapaamiset huoltajille (ei vain maahanmuuttajille) - vanhempi - lapsi - leikkiaamut/perheamiainen - teemana esimerkiksi vanhemmuus tai koulumuistojen jakaminen - mahdollisuus kysyä ja ihmetellä avoimesti - mukaan voi kutsua myös yksikön ulkopuolisia toimijoita	

3 Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja vanhempien aito osallisuus mahdollistetaan ja varmistetaan

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Panostetaan luottamuksen rakentamiseen esiopetusyksikön/ koulun/oppilaitoksen ja kodin välille.	
☐ Selvitetään aina tulkkauksen tarve ja käytetään tulkkia tarvittaessa.	
☐ Hyödynnetään kohtaamisissa ja luottamuksen rakentamisessa esimerkiksi kulttuuriohjaajia, monikielisiä ohjaajia, kielitaitoisia avustajia ja oman äidinkielen opettajia.	
☐ Kohtaamisissa ja esimerkiksi ristiriitatilanteiden ratkaisemisessa hyödynnetään sanallisen kommunikaation lisäksi muita viestintäkeinoja (esimerkiksi piirtäminen ja kuvat).	
☐ Toiminnallisuutta ja musiikkia hyödynnetään yhteisissä tilaisuuksissa.	
☐ Valmistava luokka/ryhmä sijoitetaan keskelle yksikköä, jotta oppilaat pystyvät olemaan tekemisissä kaikkien oppilaiden kanssa luontevasti.	
☐ Puututaan kiusaamiseen ja muihin hyvinvointia heikentäviin asioihin.	
☐ Kohdataan ihminen ihmisenä: arvostavasti ilman ennakkokäsityksiä kuunnellen ja keskustellen.	
☐ Ryhmätetään ja tuetaan kaverisuhteita: kukaan ei saa jäädä yksin.	
☐ Käytössä olevien ideaboxien tilalle qr-koodit tai nettiosoitteet, joiden kautta lasten ja nuorten on helppo osallistua ideointiin ja tuoda esiin ajatuksia esimerkiksi yhteisölliseen kehittämiseen liittyen.	
☐ Tiedotteet ja tärkein informaatio yksikön sivustolle englanniksi ja suurimpien kieliryhmien kielillä.	
☐ Käytetään hyväksi ohjaavaa opetustapaa.	
☐ Yksikön henkilöstön tietoutta ja osaamista monikulttuurisuusasioissa vahvistetaan ja lisätään tarvittaessa.	

4 Monikulttuurisuutta pidetään esillä arjessa

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Valitaan kuukauden tai viikon kieli, joka voidaan esitellä päivänavauksessa, seinillä, blogeissa, nettisivuilla tai ruokalaan tehdyissä julisteissa. Voidaan tehdä esimerkiksi viikon ruokalista sovitulla kielellä tai kielellinen arvoitus info-televisioon. Osallistetaan tässä lapsia/nuoria, huoltajia ja oman äidinkielen opettajia.	
☐ Jokainen lapsi/nuori on vuorollaan päätähtenä ja kertoo jostakin itselleen tärkeästä asiasta (esimerkiksi kotimaa, esineet, juhlat, läheiset ihmiset).	
☐ Pidetään kulttuurien juhlakalenteri esillä.	
☐ Järjestetään kieliesittelyjä oppitunneilla.	
☐ Multicultural-day: vanhemmat tulevat yksikköön tai ryhmään/ luokkaan kertomaan kotimaastaan ja kulttuuristaan. Mukana ehkä musiikkia, ruokaa tai taidetta.	
☐ Vanhempainyhdistys tai -tiimi järjestää yhteisiä ruuanlaittoiltoja, joissa tehdään yhdessä eri kulttuureiden perinneruokia.	
☐ Kutsutaan koulun entisiä maahanmuuttajataustaisia oppilaita koululle kertomaan esimerkiksi, mitä ovat opiskelleet peruskoulun jälkeen.	
☐ Kutsutaan ammattilaisia, maahanmuuttajajärjestöjen edustajia tai aikuisia harjoittelijoita eri kieli- ja kulttuuriryhmistä oppilaiden sekaan edistämään yhteisöllisyyttä, oppilaiden välisiä suhteita jne.	

5 Lapsille ja nuorille/ vanhemmille pyritään tarjoamaan mahdollisuus harrastaa / kouluttautua koulun tai oppilaitoksen tiloissa

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Koulu tai iltapäivätoiminta järjestää Suomi-kerhon, jonka aikana vierailaan erilaisissa harrastuspaikoissa.	
☐ Järjestetään läskykerhoja, joihin myös vanhemmat voivat osallistua.	
☐ Koulussa/oppilaitoksessa tarjotaan mahdollisuus maksuttomiin harrastuksiin (pyydetään muita toimijoita, esimerkiksi nuorisotoimi ja järjestöt, järjestäjiksi).	
☐ Vanhemmille järjestetään esimerkiksi kielikursseja ja Wilma-koulutusta koulun tiloissa.	

AVOIMEN KOHTAAMISPAIKKATOIMINNAN KEHITTÄMINEN

1 Kohtaamispaikkaan tarvitaan toimintaan hyvin soveltuva tila

MITEN TEHDÄ?		MUISTIINPANOT
☐	Kohtaamispaikka sijaitsee keskeisellä paikalla. Kohtaamispaikoissa voidaan antaa tiloja veloituksetta perheiden käyttöön. Kohtaamispaikan tiloissa perheet voivat järjestää juhlia ja kokoontumisia.	
☐	Avoimessa kohtaamispaikassa voidaan järjestää erilaisia aikuisten ryhmiä kuten perhevalmennuksia.	
☐	Tila on kodinomainen, kengätön, viihtyisä ja siisti. Tilat ovat värikkäästi sisustetut ja monikulttuurisuuden arvostus heijastuu tunnelmallisesti.	
☐	Lapsilla on leikkimahdollisuus muiden lasten kanssa; esillä on loruja, lauluja ja leikkitilaa eri kielillä.	
☐	Avoimen kohtaamispaikan ydin on neuvontapiste, joka tukee kynnyksetöntä palveluun pääsyä.	
☐	Kotivanhemmille järjestetään infotilaisuuksia ja koulutuksia eri aiheista, joita perheet itse ovat toivoneet ja kokevat tärkeäksi.	

2 Kohtaamispaikan perusarvo tulee olla moninaisuuden kunnioittaminen

MITEN TEHDÄ?		MUISTIINPANOT
☐	Kohtaamispaikkaan vanhemmat voivat tulla ihmettelemään lapsen kehitystä ilman ajanvarausta tai suurta ongelmaa.	
☐	Tuetaan kaikkia käyttäjiä ylläpitämään kieli- ja kulttuuriperinteitä erilaisin tilaisuuksin. Mahdollistetaan tilat myös rauhoittumiselle ja hiljentymiselle.	
☐	Tuetaan avoimesti erilaisten perheiden kohtaamista ja annetaan tilaa erilaisille perhemalleille; moninaisuus on muutakin kuin eri lähtömaa tai kulttuuri.	

Jatkuu seuraavalla sivulla

☐	Avoimessa kohtaamispaikassa järjestetään sekä suomen kielen että oman äidinkielen kursseja, mutta myös erilaisia vanhemmuuteen, lasten kasvatukseen ja perheen hyvinvointiin liittyviä- myös omankielisiä- kursseja.	
☐	Molemmille vanhemmille järjestetään myös erikseen vertaistukea.	
☐	Toiminnot on kuvattu erikielisin esittein ja viestinnässä on käytetty kuvia apuna. Kohtaamispaikassa ohjeet löytyvät myös englanniksi.	
☐	Tehostetaan yksilöllisen tue tarpeen kartoittamista muuan muassa yksinhuoltajaperheissä.	
☐	Kohtaamispaikassa on kuvattu, mitkä lapsiperheiden palvelut jalkautuvat tiloissa ja millaisia tukipalveluita on saatavilla esimerkiksi tapausesimerkein kuvattuna.	

3 Avoin kohtaamispaikka on verkostojensa summa

MITEN TEHDÄ?		MUISTIINPANOT
☐	Lapsiperheiden parissa työskentelevillä asiantuntijoilla on hyvät jalkautumismahdollisuudet kohtaamispaikan tiloihin. Esimerkiksi psykologi on tavattavissa niin, että häntä voi konsultoida lapsen kasvusta ja kehityksestä ilman ajanvarausta.	
☐	Eri palveluiden jalkautuminen kohtaamispaikkaan on säännöllistä ja siitä tiedotetaan hyvin. Jalkautumista tehdään ennen kaikkea sinne missä perheet jo luontaisesti kokoontuvat, tarvittaessa myös kohtaamispaikan ulkopuolelle.	
☐	Kohtaamispaikan yhteistyöverkoston kokoamiselle on nimetty vastuuhenkilö. Yhteistyöverkosto käyttää säännöllisesti asiakastyön koordinointiin ja vastuujakoon perhekeskustiimiä työn tukena.	
☐	Kirjastojen sekä muiden kulttuuri- ja sivistystoimen palvelujen, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa tehdään yhteistyötä. Hyvää yhteistoimintaa voi olla myös esim. kirjastojen satutunnit kieliryhmittäin, joissa voi olla puheterapeutti mukana.	
☐	Perhekeskuksissa ja kohtaamispaikoissa johdetaan ja ylläpidetään moniammatillisuusosaamista ja suositetaan verkostotyötapaamisia. Perheiden tilanteiden edistymistä seurataan aktiivisesti ja tarpeenmukaista tukea annetaan oikea-aikaisesti.	

4 Avoimen kohtaamispaikan toiminnan kehittämisessä avainasemassa ovat järjestöt ja uskonnolliset yhteisöt

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Kohtaamispaikka etsii aktiivisesti erilaisia yhteistyökumppaneita tai järjestökummeja, jotka työskentelevät jo maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa. Mahdollista perheiden viranomaispelkoa tai luottamuksen puutetta käsitellään yhteistyökumppaneiden kanssa ja näiden ilmiöiden ennaltaehkäisyn eteen tehdään konkreettista työtä. Esimerkiksi imaamia konsultoidaan säännöllisesti.	
☐ Kohtaamispaikan kautta voi saada tukea ja ohjausta esimerkiksi avioerotilanteisiin, elämänkriiseihin tai asunto-ongelmiin.	
☐ Kohtaamispaikasta voi saada tukea koulutusten aloittamiseen ja koulutusten jatkamiseen - koulunkäynti voi olla hankalaa ja työllistyminen on iso haaste. Yhteistyö TE-keskusten kanssa on tärkeää.	
☐ Järjestetään tapahtumia, joissa on esillä musiikkia. Musiikki toimii perheitä yhdistävänä tekijänä eri kulttuurien välillä sekä nostaa tunnelmaa ja kohentaa kaikkien mielenterveyttä.	
☐ Kohtaamispaikassa järjestetään tapahtumia, joissa on keskiössä yhdessä syöminen esimerkiksi kulttuuristen tapahtumien yhteydessä, mutta myös muut toimintatavat tukevat yhteisöllistä ruokailukulttuuria ja terveellisiä ruokailutottumuksia perheissä (kts. lisätietoja esim. Yhteinen pöytä). Kohtaamispaikan tiloissa on keittiö, joka on kaikkien käytettävissä.	

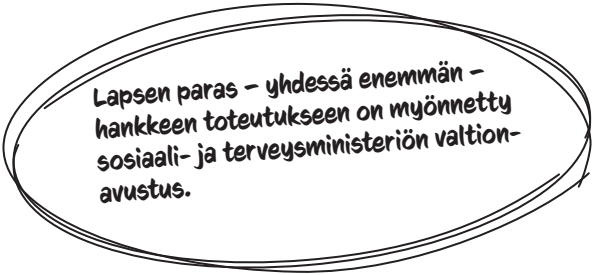
5 Avoimen kohtaamispaikan joustavat rakenteet ovat välttämättömät

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Perheillä on alueellisia tarpeita ja kohtaamispaikassa on hyödynnetty kumppanuusosaamista alueen lapsiperheiden ajankohtaisten toiveiden mukaan.	
☐ Kohtaamispaikassa pidetään perheille suunnattuja tapahtumia viikoittain. Tapahtumissa hyödynnetään perheiden ja vapaaehtoisten osaamista ja voimavaroja. Kohtaamispaikan pihalla järjestetään myös tapahtumia ja tempauksia, jotta saadaan mukaan perheitä, jotka eivät muuten tulisi tapahtumiin mukaan.	
☐ Kohtaamispaikasta saa tapaamisaikoja joustavasti erilaisina ajankohtina. Myös kesällä on järjestettyä toimintaa.	

Jatkuu seuraavalla sivulla

☐ Kohtaamispaikassa keskitetään perheen ympärillä olevia palveluja niin, että perhe voi saada yhdellä käynnillä hoidettua useamman asian samalla kertaa.	
☐ Kohtaamispaikassa järjestetään suomenkielenkursseja, joissa pienet lapset voivat olla mukana.	
☐ Kohtaamispaikassa tarjotaan ryhmiä, jotka tukevat lapsen kielen kehitystä; satu- ja laulutunteja eri kielellä.	
☐ Perheille tarjotaan vanhemmuuden tukea myös nuorten vanhempina (yli 13v->).	

MONIKULTTUURINEN PERHEVALMENNUS

1 Nykymallien rinnalle tarvitaan moninaisempia toteuttamistapoja maahanmuuttajataustaisille perheille

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Perhevalmennuksessa järjestetään vaihtoehtoisia ratkaisuja ja kommunikointitapoja niille perheille, jotka eivät välttämättä ymmärrä suomen kieltä.	
☐ Perhevalmennuksessa molemmat vanhemmat saavat mahdollisuuden keskusteluun myös ilman toista puolisoa.	
☐ Kaikki eivät uskalla tulla yksin neuvolaan, jos puoliso ei tule mukaan.	
☐ Neuvolan työntekijä jalkautuu säännöllisesti avoimeen varhaiskasvatukseen. Näin neuvolan työntekijä tulee tutuksi sekä perheille että työntekijöille, ja luottamus voi syntyä.	
☐ Maahanmuuttajataustaisille perheille sana perhevalmennus ei välttämättä ole ymmärrettävä, joten käytössä olevaa termiä voidaan muuttaa. Perhevalmennuksen käsitettä tai valmennuksen tavoitetta on konketisoitu perheille etukäteismateriaalein.	
☐ Yksilöllistä ja perhekohtaista perhevalmennusta järjestetään esimerkiksi järjestöjen kanssa toteutettuna. Naisille voidaan järjestää tarvittaessa myös suljettuja ryhmiä.	
☐ Toisille kieli- ja kulttuuriryhmille valmennukset järjestetään heille tutuissa tiloissa esim. moskeijassa. Perhevalmennusta ei järjestetä Ramadanin aikana.	
☐ Jos perhevalmennus päätetään järjestää yhdelle kieliryhmälle, otetaan suunnittelussa huomioon se, että toiset aihesisällöt saattavat sisältää kulttuurisensitiivisiä tabuja, jolloin niitä ei voida käsitellä yhteisesti.	

2 Perhevalmennuksen yhteyteen toivotaan monitoimijaisuutta

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Perhevalmennusta suunnitellaan sellaisten tahojen kanssa, joiden toiminnassa perheet ovat jo luontaisesti verkostoituneet.	
☐ Perheet, sekä naiset että miehet, voivat osallistua perhevalmennusten sisällölliseen ja toiminnalliseen suunnitteluun. Perheille mahdollistetaan kysymysten esittäminen nimettömänä.	
☐ Perhevalmennukseen osallistuvien verkostojen ja perheiden edustajien kanssa tavataan säännöllisesti, arvioidaan ja kehitetään perhevalmennusta toimintaympäristöstä nousevien erityistarpeiden mukaisesti.	
☐ Järjestöjen linkittämistä perhevalmennustoimintaan kokeillaan, jolloin perhevalmennuksen vetämiseen voidaan saada tarvittava kielitaitoinen vetäjä.	

☐	Perhevalmennusta markkinoidaan aktiivisesti eri yhteisöissä sekä palvelujärjestelmissä ja siitä kerrotaan alueellisissa medioissa.	
☐	Perhevalmennukseen liitetään paljon konkretiaa, kuten perheen sisäisten työnjakojen käsittelyä. Parisuhteen tuki tulee sitoa konkreettisiin tapausesimerkkeihin.	

3 Monikulttuuristen perheiden vanhemmuuteen valmentamiseen tarvitaan lisäresursseja

MITEN TEHDÄ?		MUISTIINPANOT
☐	Perhevalmennukseen voi osallistua myös ne perheet, jotka ovat synnyttäneet esikaisen Suomen ulkopuolella tai muuten kokevat tarvetta toisen lapsen syntymän yhteydessä osallistua perhevalmennukseen.	
☐	Perheille, jotka ovat muuttaneet Suomeen vasta vähän aikaa sitten, tarjotaan tiiviimpää ja kotouttavampaa perhevalmennusta.	
☐	Lapsiperhepalveluita tarjoavia tahojen yhteisesti esittäytyminen tuo lisäarvoa toimijoille itselleen, mutta ennen kaikkea perheille. Perhevalmennuksen aiheita voidaan käsitellä myös esimerkiksi säännöllisesti järjestettävillä perhevalmennusmessuilla.	
☐	Vanhemmille tarjotaan infotilaisuuksia, esimerkiksi yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa, joissa jaetaan tietoa vanhemmuudesta lapsen eri kehitysvaiheissa ja vanhempien työnjaoista.	
☐	Resurssijaossa otetaan huomioon se, että monikulttuurisille perheille varataan pidempi tapaamisaika.	
☐	Hyvät monitoimijaiset verkostot ovat lisäresurssi: vanhemmuuden tukea järjestetään yhdessä kuntien maahanmuuttajapalvelujen, seurakuntien monikulttuurisuuspalvelujen, sekä järjestöjen/yhdistysten kanssa. Järjestön työntekijöitä koulutetaan lapsiperheiden palveluista ja palveluohjauksesta säännöllisesti ja vastuullisesti.	
☐	Eniten tukea tarvitsevat perheet on tunnistettu ja heille tarjotaan vahvempaa tukea yhdessä koordinoitusti eri peruspalveluiden toimijoiden kanssa. Perhekeskuksessa toteutetaan etsivää ja jalkautuvaa työtä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.	
☐	Vanhempien kieliopetusta järjestetään osana varhaiskasvatusta ja valmistavaa opetusta. Kotivanhempien kotoutumiseen ja vanhemmuuden tuen tarpeisiin liittyy oleellisesti hyvä suomenkielentaito.	

4 Tarvitaan yli kuntarajojen koordinoituja erikielisiä perhevalmennuksia

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Englanninkieliset perhevalmennusjaksot keskitetään nimetyille perhekeskusalueille.	
☐ Perhevalmennuksessa käytettävät materiaalit ovat saatavilla englanniksi. Perhevalmennuksessa kerrotaan perheille konkreettisin esimerkein siitä, miten lapsia voidaan tukea heidän monikielisyydessään.	
☐ Monikielistä asiakastyötä tuetaan yksinkertaisin viestinnällisin keinoin ottamalla käyttöön työntekijöiden kielitaidosta kertovat rintamerkit tai työntekijän kielitaitoa muuten osoittavien ilmoitusten avulla.	
☐ Lapsiperheiden tukipalveluissa kartoitetaan työntekijäluetteloinnin kautta ne henkilöt, jotka pystyvät palvelemaan asiakkaita sujuvasti englanniksi tai muilla vähemmistökielillä.	
☐ Lapsiperheiden palveluissa nettisivuilta on saatavana englanniksi sama tieto kuin kotimaisilla kielillä.	
☐ Työyhteisöt saavat tukea monikielisen toimintakulttuurin ylläpitämiseen ja kehittämiseen monikielisten opiskelijoiden, kuten asioimistulkkiharjoittelijoiden oppimistehtävien kautta.	

5 Vähän aikaa Suomessa asuneet vanhemmat ja perheet tarvitsevat perhevalmennukseen enemmän konkretiaa

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Perhevalmennuksessa on otettu huomioon myös vauvan isän kotoutumisvaihe ja isille tarjotaan konkreettisia esimerkkejä vauvanhoitoon Suomessa.	
☐ Neuvolan tai perheneuvolan työntekijät jalkautuvat avoimiin kohtaamispaikkoihin keskustelemaan tai luennoimaan asiakkaita kiinnostavista teemoista. Näitä ovat käytännön asiat liittyen lapsen hoitoon, kasvuun ja kehitykseen sekä vanhemmuuteen ja parisuhteeseen liittyvät asiat.	
☐ Perhevalmennuksessa huomioidaan, että joissakin kulttuureissa ja yhteisöissä on asioita, joista on tarkoituksenmukaisempaa keskustella silloin kun naiset ja miehet eivät ole samassa tilassa.	
☐ Konkreettista yhteistyötä tehdään synnytyssairaalan kanssa, jotta tukea tarvitsevat maahanmuuttajataustaiset perheet saavat tarpeeksi apua synnytykseen. Doula-palveluita hyödynnetään.	
☐ Riittävää vanhemmuuden tukea tarjotaan neuvolan 2 kk:n, 6 kk:n ja 10 kk:n tarkastusten yhteydessä, jolloin vastaanotolla on mukana myös sosiaalipalveluiden edustaja, joka antaa palveluohjausta koko perheen tarpeisiin.	
☐ Käynneillä keskustellaan lapsen varhaisen vuorovaikutuksen ja kielen kehityksen tukemisesta sekä esim. perheen ja lapsen media-ajan käytöstä.	

TOIMINTAMALLI TRAUMAATTISISTA OLOISTA MAAHAN MUUTTANEIDEN PERHEIDEN TUKEMISEKSI

1 Lapsiperheiden parissa toimivien tahojen on tärkeä tunnistaa varhaisessa vaiheessa traumaattisista oloista tulevat lapset, nuoret ja perheet ja tarjota heille arjen turvallisuutta ja voimavaroja vahvistavaa tukea arjen kasvuympäristöissä.

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Traumaattisista oloista tulleen lapsen/nuoren tuen tarpeet tunnistetaan päiväkodissa/koulussa sekä kotona.	
☐ Lapselle/nuorelle suunnatut vakauttavat tukitoimenpiteet järjestetään ensisijaisesti hänen arkiympäristössään.	
☐ Vanhempien luvalla kerätään lapsen/nuoren ja perheen taustasta olemassa olevat tiedot esimerkiksi maahanmuuttajapalveluista tai aikaisemmista asuinpaikoista. Kartoittamista ja arviointia ei aloiteta alusta, jos aikaisempaa tietoa on saatavissa.	
☐ Lapsen arjessa on hänen tarpeensa ja oireensa huomioon ottavia vakauttavia tukitoimia. Lapsen valmiuksia säädellä ylivireyttä ja haastavia tunteita sekä saada omia vahvuuksiaan käyttöön tuetaan suunnitelmallisesti.	
☐ Tarvittaessa lapsen/nuoren tukitapaamiset voidaan järjestää yhdessä sisarusten tai ystävien kanssa.	
☐ Lapsen ja nuoren yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamisen keinoja mietitään yhdessä koko perheen kanssa ja vanhemmat saavat tukea ja konkreettista ohjausta lapsen tukemiseen.	

2 Traumaattisista oloista tulleiden lasten, nuorten ja perheiden ympärille perustetaan monitoimijainen verkosto, joka arvioi vakauttavien eli arjen toimintakykyä tukevien tukimuotojen ja hoidon tarvetta ja, jonka työskentely perustuu yhdessä tehtyyn suunnitelmaan.

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Puututaan tilanteisiin, joissa monenlaisia oireita, kuten • kokevat pelkoa tai ahdistusta, • sosiaalisista kontakteista, • kärsivät keskittymisen vaikeuksista, • ovat varuillaan ja säikkyvät tai ylireagoivat pelottaviksi kokemiinsa tilanteisiin. Otetaan vanhempien kanssa huoli mahdollisesta traumatisoitumisesta puheeksi ja ehdotetaan monitoimijaisen verkoston perustamista.	
☐ Lapsen/nuoren ja perheen ympärille kootaan tuen tarpeisiin vastaamisen kannalta tarpeellinen monialainen verkosto. Varmistetaan, että kaikki perheenjäsenet voivat osallistua yhteistyöhön.	
☐ Lapsen/nuoren tuen tarpeita arvioidaan kokonaisvaltaisesti arjen toimintaympäristössä. Kartoittamista ja arviointia ei aloiteta alusta, jos aikaisempaa tietoa on saatavissa. Arviointiprosessin aikana konsultoidaan tarvittavia tahoja, esimerkiksi lastenpsykiatrisia palveluja.	

Jatkuu seuraavalla sivulla

☐	Monitoimijaisen verkoston koordinoitivastuusta ja yhteisen työn käytänteistä sovitaan. Päätetään, kuka tekee mitä ja mikä on yhteisen toiminnan tavoite.	
☐	Työn tavoitteista on sovittu yhdessä perheen kanssa.	
☐	Työskentelysuunnitelma on tehty niin, että se vahvistaa olemassa olevia voimavaroja ja suunnitelmat ovat realistisia perheen toimintakyky huomioon ottaen.	
☐	Monialaisesta verkostosta on nimetty henkilö, joka työskentelee lapsen/nuoren kanssa.	
☐	Perheelle tarjotaan perheen tarvitsemia palveluja, jotka lisäävät arjen vakautta ja vahvistavat turvallisuuden kokemusta (esimerkiksi sosiaalihojaus tai perhetyö kotiin).	
☐	Tarvittaessa lasta, nuorta tai vanhempaa tuetaan vahvemman tuen piiriin sekä hoitoon tai hoidon tarpeen arviointiin pääsyssä. Jos lapsen/nuoren toimintakyky on heikentynyt vakavasti, järjestetään tarvittava hoito.	

3 Lapsiperhepalveluissa työskentelevien ammattilaisten traumatietoisuutta vahvistetaan

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐	Toimintayksiköissä, joissa kohdataan traumaattisista oloista muuttaneita lapsia/nuoria, on sovittu yhteinen toimintatapa ja -prosessi huolen puheeksi ottamiseksi ja perheiden tuen järjestämiseksi.
☐	Toimintayksiköissä tiedostetaan, että traumaa hoidetaan parhaiten hyvää tasapainoista arkea tukemalla. Työntekijöiden koulutus, osaava työnjohto ja riittävät resurssit mahdollistavat työhön keskittymisen ja perheiden ohjaamisen varhaisessa vaiheessa riittävän tuen piiriin.
☐	Yksiköissä, joissa on traumaattisista oloista Suomeen muuttaneita lapsia/nuoria ja heidän perheitään, on suunniteltu, miten henkilöstön traumaosaamista ylläpidetään. Asia lisätään esimerkiksi yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien tai johtoryhmien vuosikelloon.
☐	Traumatietoisien osaamiseen lisäämiseksi toimintayksiköihin kutsutaan ulkopuolisia asiantuntijoita kouluttamaan ja työnohjaamaan henkilöstöä.
☐	Toimintayksikössä hyödynnetään jo olemassa olevaa itseopiskelua tukevaa materiaalia traumasta ja sen hoidosta. Henkilöstölle annetaan mahdollisuus opintopiireihin, joissa voidaan jakaa kokemuksia ja osaamista traumaattisista oloista muuttaneiden lasten/nuorten ja perheiden tuesta.
☐	Traumatietoinen työote sisällytetään uusien työntekijöiden perehdytykseen ja sijaisten infopaketteihin.
☐	Toimintayksiköissä kartoitetaan eri konsultaatiomahdollisuudet (esimerkiksi lastenpsykiatria, aikuispsykiatria tai trauman hoitoon erikoistuneet yksiköt/toimijat).
☐	Lasten kanssa työskentelevälle henkilöstölle annetaan työnohjauksellista tukea sijaistraumatisoitumisen ennaltaehkäisemiseksi.

LAPSIPERHEIDEN KANSSA TYÖSKENTELEVIEN AMMATTILAISTEN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

1 Maahanmuuttajataustaisten lapsiperheiden kohtaaminen vaatii hyviä kohtaamis- ja vuorovaikutustaitoja

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐	Arjessa kohtaaminen on merkityksellistä asiakkaille. Asiakkaiden selkokieliseen kohtaamiseen on panostettu ja asiakas voi tuntea itsensä tärkeäksi, vaikka hän ei pystyisikään asioimaan suomen kielellä. Yhteydenotto eri palveluihin on mahdollista muillakin kuin suomen kielellä.
☐	Lapsiperheitä kohdataan kulttuuristen toimintojen ja tapahtumien kautta. Kohtaamista tukevat toiminnallisuus ja vaihtoehtoiset kommunikointitavat, kuten selkeät kuvitetut ohjeet.
☐	Työntekijöillä on riittävästi tietoa eri kulttuureista, kulttuurisensitiivisistä työotteista, lapsiperheiden peruspalveluista ja järjestökentän palveluista. Hyvä tietopohja antaa varmuutta kaikenlaisten asiakkaiden kohtaamistilanteisiin.
☐	Uusien työntekijöiden/vasta valmistuneiden työntekijöiden rekrytointiin ja perehdytykseen sekä työyhteisöjen sisäiseen koulutukseen ja kehittämistyöhön sisällytetään keskustelua kohtaamisen tärkeydestä.
☐	Eri palveluissa tuodaan esille niitä ammattilaisia ja heidän osaamistaan, joista asiakkaat antavat palautetta asiakaslähtöisestä ja kokonaisvaltaisesta työotteesta.
☐	Asioiden ilmaisuun selkokielellä on panostettu ja niin suulliset kuin kirjalliset ohjeet ovat lyhyitä ja selkeitä.

2 Kulttuurisensitiivinen työote on kaiken keskiössä

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐	Työntekijät ovat kouluttautuneet siinä, että he osaavat kertoa asioita lapsiperheille selkeästi ja osaavat varmistaa, että perhe on ymmärtänyt heille kerrotun asian. On kulttuureita, joissa ei ole sopivaa vastata kieltävästi työntekijän ehdotuksiin, joka taas voi näyttäytyä asiakkaan motivaation puutteena työntekijöille, jos tätä ei ole ymmärretty.
☐	Työntekijät tiedostavat, että perheen eri jäsenet voivat olla eri vaiheessa kotoutumisprosessissaan ja näin ollen heidän valmiutensa vastaanottaa informaatiota voi vaihdella suurestikin.

Jatkuu seuraavalla sivulla

☐	Eri lapsiperhepalveluissa järjestetään tapahtumia ja arkisia toimintamahdollisuuksia, joissa voi kertoa omasta kulttuuristaan esimerkiksi taiteellisin keinoin tai konkreettisen tekemisen kautta.	
☐	Perheiden osallistaminen toimintaan vaatii työntekijältä uskallusta siirtyä sivuun omasta roolistaan ja asiantuntijuudestaan. Kuuleminen ja arvostaminen auttaa monikulttuurisia perheitä tuomaan esille oman, parhaan asiantuntijuutensa sekä omissa asioissaan että vertaisena.	
☐	Miehet kutsutaan mukaan kaikkeen toimintaan, mutta huomioidaan mitä rajoituksia käsiteltävissä teemoissa saattaa olla. Esimerkiksi aina ei ole soveliasta puhua synnytykseen liittyvistä asioista muiden miesten läsnä ollessa.	
☐	Synnytyssairaalaa tutustuminen paikan päällä on tehokas hahmottamisen tapa erityisesti suomen kieltä ja suomalaista synnytyskäytäntöä tuntemattomille vanhemmille. Tämän mahdollistaminen on tärkeää.	
☐	Palveluihin kutsuminen on hyvä toteuttaa suullisena kirjallisten kutsujen lisäksi.	
☐	Väkivaltaa määritellään eri tavalla eri kulttuureissa ja perheissä. Monikulttuuristen asiakkaiden kanssa työskentelyssä väkivallan tunnistaminen ja nimeäminen on hankalaa. On hyvä, että lapsiperhepalveluiden työntekijät tunnistavat eri näkemykset, mutta huoli väkivallasta osataan ja uskaletaan silti ottaa puheeksi. Asiakkaiden on tärkeä ymmärtää suomalaisen lainsäädännön yhteys lähisuhdeväkivaltaan.	
☐	Verkostoitumalla saavutetaan erityisosaamista monikulttuuristen perheiden kanssa työskentelyyn. Alueilla, joissa on enemmän maahanmuuttajataustaisia perheitä kuin kunnassa keskimäärin, perhekeskusten tiimeissä on myös maahanmuuttajapalveluiden edustusta ja varhaiskasvatukseen tarjotaan konsultatiivista moniammatillista tukea.	

3 Maahanmuuttajataustaisten monikielisten työntekijöiden määrää on lisättävä sivistystoimessa sekä lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalveluissa

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐	Monikielisille ja eri kulttuuritaustaisille ammattiopiskelijoille tarjotaan aktiivisesti harjoittelupaikkamahdollisuuksia lapsiperhepalveluihin. Myös kieliharjoittelijoille tarjotaan aktiivisesti harjoittelupaikkoja, vaikka heidän kielitaitonsa olisi heikko.
☐	Maahanmuuttajataustaisia asiantuntijoita hyödynnetään lapsiperhepalveluissa paitsi vapaaehtoisina, myös erilaisin palkkatuki- ja korvausjärjestelyin. Perheille tarjotaan apua esimerkiksi lomakkeiden täyttämiseen.

Jatkuu seuraavalla sivulla

☐	Lapsiperhepalveluihin palkataan mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttajataustaisia eri alojen ammattilaisia.	
☐	Maahanmuuttajataustaisia asiakkaita motivoidaan opiskelemaan sivistystoimen ja sosiaali- ja terveysalan ammatteihin.	
☐	Maahanmuuttajataustaisille työntekijöille annetaan tukea myös esimerkiksi väkivallan tunnistamisessa. Asiakkaan ja työntekijän näkemykset siitä, mikä on lapsiperheissä ilmenevää väkivaltaa, voivat vaihdella. Jotta eri toimijoilla olisi yhteinen näkemys, tarvitaan säännöllistä kouluttautumista.	
☐	Avoimissa kohtaamispaikoissa eri kielisiä opiskelijoita käytetään siihen, että he voivat lukea lapsille ja leikittää lapsia omalla äidinkielellään. Esimerkiksi leikkimisen mallintaminen perheille on tärkeää, koska vanhemmuus nähdään helposti vakavana tehtävänä, johon leikkiminen ei kuulu tai siihen ei ole kotimaassa totuttu.	
☐	Rekrytoitaessa lapsiperhepalveluihin työntekijöitä, arvostetaan kielitaitoa sen tuoman lisäarvon takia. Kielitaidon lisäksi työntekijä tuo kulttuuriosaamisen perheiden rooleista ja toimintatavoista koko työyhteisön käyttöön.	

4 Perheiden kanssa luottamuksellisen suhteen rakentaminen vie aikaa, mikä pitää huomioida palvelujen järjestämisessä ja resursoinnissa

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐	Asiakastyössä erilaiset motivoivat keskustelumenetelmät ja toistojen määrä ohjauksessa pitää ottaa huomioon. Asiakas voi olla kykenemätön vastaanottamaan informaatiota, paitsi puuttuvan kielitaidon, myös trauman tai kulttuurishokin vuoksi. Koko suomalainen palvelujärjestelmä voi olla täysin vieras (esim. Kaikissa maissa ei ole neuvolaa). Tämä otetaan palveluita suunniteltaessa huomioon.
☐	Vanhemmat voivat esittää lapsiperhepalveluihin kysymyksiä myös anonyymisti. Esimerkiksi synnytykseen, vastasyntyneen hoitoon, parisuhteeseen ja lisääntymisterveyteen liittyvät aiheet voivat olla sellaisia, että niistä ei haluta esittää kysymyksiä työntekijälle kasvotusten tai toisten vanhempien läsnä ollessa. Usein kysyttyjen kysymysten lista on hyvä olla helposti nähtävillä esimerkiksi odotustiloissa ja nettisivuilla tai sen voi antaa kotiin tutustuttavaksi.
☐	Vaikka sosiaali- ja terveyspalveluissa asiakkaana olisi lapsi, aikuisten tai muiden sisarusten hoidon tarvetta arvioidaan aina myös perhekeskeisesti. Myös yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa on hyvä huomioida koko perhe. Yhteisöllisissä kulttuureissa perhekäsitys voi olla hyvin laaja ja yhteisössä vallitsevien käsitysten hahmottaminen vie työntekijältä aikaa ja vaatii suhteelta luottamusta.

Jatkuu seuraavalla sivulla

☐	Työntekijöiden vaihtuvuus opiskeluhoollon palveluissa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa on haaste erityisesti maahanmuuttajataustaisten perheiden kohdalla. Miten mahdollistetaan, että haavoittuvammissa asemassa olevat perheet saisivat pitkäjänteisimmät työntekijät? Voiko ratkaisuna olla esimerkiksi työparityöskentely?	
☐	Lapsiperhepalveluiden johtamisosaamiseen kuuluu monikulttuurisuusaspektin ymmärtäminen, tasa-arvoisten ja asiakaslähtöisten palveluiden mahdollistaminen ja verkostoivan työotteen edistäminen. Esimiehiä kannustetaan edistämään ratkaisuja, jotka tuovat ratkaisuja maahanmuuttajataustaisten perheiden arjen tukemiseen ja helpottavat heidän pääsyään tukipalveluihin.	

5 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus tuo ammattilaisille lisäosaamista

MITEN TEHDÄ?	MUISTIINPANOT
☐ Lapsiperhepalveluissa arvioidaan säännöllisesti sitä, ovatko käytössä olevat toimintatavat ja hoitomenetelmät sopivia maahanmuuttajataustaisille perheille. Maahanmuuttajataustaiset perheet osallistuvat mahdollisten toimintaesteiden poistamiseen ja ratkaisujen etsimiseen.	
☐ Maahanmuuttajaperheiden osallisuutta tuetaan eri palveluissa. Millä tavoin heidät voidaan ottaa mukaan asiantuntijoina palvelumuotoiluun ja erilaisiin projekteihin (esimerkiksi käytössä olevien kaavakkeiden ja kylttien uudistaminen)?	
☐ Lapsiperhepalveluiden keskeisenä toimintakäytänteenä on monikulttuuristen asiakkaiden – kaikkien perheenjäsenten - näkemysten ja toiveiden säännöllinen kuuleminen. Tälle toiminnalle on nimetty vastuuhenkilö. Myös monikielisiä opiskelijoita voi käyttää asiakkaiden kuulemisessa.	
☐ Eri alojen oppilaitoksia hyödynnetään yhteistyökumppaneina esimerkiksi tarjoamalla työharjoittelujaksoja sivistystoimeen sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin.	
☐ Lapsiperhepalveluiden työntekijältä vaaditaan osaamista tavoitteiden asettamiseen yhdessä asiakkaan kanssa; miksi perhe/lapsi/nuori/vanhempi on palveluissa ja mitä lisäarvoa palvelun toivotaan tuovan perheelle? Tavoitteiden toteutumista ja edistymistä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti yhdessä koko perheen kanssa.	

Kulttuurien juhlakalenteri

LUKUVUOSI 2018–2019

"Perheiden kodit ovat pieniä ja perheet kaipaavat paikkoja, joissa pitää juhlia ja kokoontua."

"On tärkeää, että vanhempien kanssa käydään keskustelua konkreettisella tasolla siitä, miten yhteisvanhemmuus toteutetaan"

"Maahanmuuttaja-yhteisöjen keskeisten henkilöiden kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä...luottamus rakentuu palveluihin, kun työntekijät tulevat tutuiksi"

"Olisi hyvä, jos palveluista kerrotaisiin eri kielillä tai selkosuomella; miksi palvelu järjestetään, kuka siellä tekee työtä, millaista osaamista työntekijöillä on, mitä asiakkailta odotetaan, kuinka esim. aika varataan ja perutaan, millainen aika on käytössä..."

"Asukaspuistoihin pitäisi saada enemmän maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä ja opiskelijoita, jotka voisivat leikittää lapsia omalla kielellä."

"On tiedostettava, että maahanmuuttaja-asiakkaat ovat eri vaiheessa kotoutumisprosessissa eli myös perheen sisällä olevat perheenjäsenet voivat olla eri kotoutumisvaiheessa."

"Suomessa avoin varhaiskasvatus ja leikkipuistot ovat hyviä ja tärkeitä, mutta kesällä tarjonta pitäisi olla laajempaa."

"Kun ihmisillä on hyvä olla, he vapautuvat puhumaan. Perheet tarvitsevat paikkoja, jossa on hyvä olla. On tärkeää, että kaikki voivat oppia toinen toistensa kulttuureista."

"Suomeen tarvittaisiin eri kielillä olevaa terveysneuvontaa ja vanhemmuuden tukea, johon olisi helppo soittaa. Pitäisi olla tietoa siitä, että mistä voisi kysyä ilman, että pyytää varsinaisesti apua viranomaiselta."

"Jos perheen yhteinen kieli on englanti, tulisi palvelun olla myös englanniksi."

"Vanhemmat tarvitsisivat tietoa siitä, miten tärkeää lapsen kehityksen kannalta on halailla ja leikkiä."